

Drugo, kar pravi namen deželne vinarske in sadjarske šole, močno krha, je pa to, da ni njeno zemljišče deželno, ampak blagega gospoda grofa Lanthierija, kateremu tudi čisti dohodek gospodarstva pripada. Zato se ne more plemenito sadno drevje zastonj iz drevesnice oddajati, ampak le proti sicer nizki, pa vendar le toliko visoki ceni, da se ravno na Kranjskem za to skoro najmanj kupca najde.

(Dalje prihodnjič.)

## Kmetijske novice in izkušnje.

\* Vsled sklepa občnega zbora štajarske c. kr. kmetijske družbe bode od 1. julija t. l. naprej imela družba svoje glasilo z imenom „Landwirthschaftliche Mittheilungen für Steiermark. Urednik novemu listu bode družbeni tajnik Miroslav Müller. „Der steirische Landbote“, list, kateri je dosedaj bil glasilo štajarske kmetijske družbe, je s 16. junijem nehal izhajati.

\*\*

\* \* \* *Teoretično-praktičen poduk v sadjereji za učitelje* priredil je v teku zadnjega leta narodni gosp. učitelj M. Rant trikrat. Dvakrat je podučeval pri sv. Ivanu, enkrat pa v Slavini. Tega poduka vdeležili so se naslednji gg. učitelji: M. Hiti, Gust. Grosman, Matija Arko, B. Marko, S. Hiti, Št. Jelenec in J. Dimnik. Podučeval je gosp. Rant o uredbi šolske drevesnice, o setvi in stradificiranji sadnega semena, o pikiranji, o požahnjevanji, o obrezovanji sadnega drevja itd.

Ker je g. Rant ta poduk iz lastnega nagiba priredil, brez vsake pomoči, je njegovo prizadevanje še toliko bolj hvalevredno. Čast g. Rantu!

\*\*

\* Znano je, da konji ob priliki požara neradi zapusté hlev in da jih ni mogoče dostikrat z največjo silo ven spraviti. Skušnja pak uči, da osedlani konji ali pa če se jim komat na vrat dene, brez ovire hlev zapusté.

## Vprašanja in odgovori.

*Vprašanje 20.* Imam junico, katera je lepo rejena, koja je uže štirikrat bila pri biku, a še sedaj ni breja. Kaj mi je storiti? (C. Ž. v Kl.)

*Odgovor.* Junica je gotovo predobro krmena. Dajte ji manj krme in kolikor mogoče le sveže, zelene krme. Ravno tako poskusite sè premembo bika, ker je pri marsikateri kravi temu tudi bik vzrok.

*Vprašanje 21.* Imam veliko rabljenega čresla na razpolaganje. Ali bi ga bilo mogoče v kmetijstvu koristno porabiti. (F. G. v P.)

*Odgovor.* Pomešajte čreslo v kompost (mešanec), pridenite zraven apna, blata iz ceste itd. Kompost iz čresla mora biti dobro preležan, vsaj dve leti star in med letom večkrat dobro predelan. Politi ga je treba večkrat z gnojnico. Čreslovi kompost je posebno dober za gnojenje vrta. Čreslo dá se tudi porabiti za kurjavo, dotične peči se ve da morajo biti nalašč za tako kurjavo narejene.

## Narodno-gospodarske stvari.

### Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Trgovina in industrija potrebujeta za svoj razvoj nekeve stabilnosti; spremenljivost tarif in neenakomerna njih uporaba omajeta podstavo industrije, torej se v Avstriji sploh želi, da bi se železnice podržavile, ker se pričakuje, da bi potem nastala stabilnost tarif ter bi se uvaževali vsi interesi.

Na prošnjo mnogih lastnikov žag, tovarn za lesovino in netila je poročevalec stavil v državno-železničnem sovetu naslednje utemeljene predloge:

I. „Slavno c. k. ravnateljstvo se prosi, da bi delalo na tako spremeneno reformne tarife pri avstrijsko-ogerskih železnicah, da bi se surov, neobsekan les (oblikovec) do dolgosti voza in krajniki uvrstili v razred C.“

Med razlogi k temu predlogu je med drugim rečeno, da reformna tarifa z 1876. leta uvršča samo les za kurjavo v razred C., oblikovce pa kakor izdelke iz njih uvršča v posebni tarifi II. Ta razredba ne ugaja vsem nazorom o umnem tarifovanju.

Če se vozi žagano blago za enako tarifo kakor surov les, se pač slednji ne bode dosti pošiljal. Marsikatero prevažanje in odpošiljatve izostanejo in izgubijo se mnogi odpadki pri oddaljenih žagah, kateri bi se inace pač spravili v denar. Po mnogih izkušajah se more trditi, da se povprečno za kubični meter žaganega lesa potrebuje 1½ kubičnega metra oblikovca, odpade torej tretjina oblikovca na krajnike in žaganje.

Po teži se potrebujeta za naložitev voza z žaganim lesom dve naložitvi z oblikovci, ker se na pr. deske in latve, predno se odpošljejo z železnico, morejo posušiti, ter suhega žaganega lesa le blizu 500 kil kubični meter tehta, oblikovca pa, kateri se ne more tako posušiti, tehta 650 do 800 kilo kubični meter. Če se ozira na razne cene blaga, se dobi naslednji rezultat:

En naklad na železniški voz močnejših hlodov za žaganje daje okolo 16 kubičnih metrov po okolo 6 gld. = 96 gold.; en naklad žaganic ima povprečno 20 kubičnih metrov po 15 gold. kubični meter = 300 gold.; žagan les bi imel torej blizu trojno vrednost. Pri tem računu so se vzeli močnejši hlodi, katerih se mora naložiti 100 metričnih centov; menj ugodna je razmera pri slabejšem in svežem oblikovci, s katerim se ne more vsa nosivnost železniškega voza porabiti in kateri ima veliko manjšo vrednost. Tovarne za lesovino in staničevino (Cellulose) rabijo tenak les, prve le svež les, ki se dopošilja s skorjo, katerega se more samo 12—14 kubičnih metrov na en železnišk voz naložiti; cena takemu lesu je na kraji, kjer se naklada, komaj 4 gold. za kubični meter, toraj reprezentuje naklad železniškega voza komaj vrednost 48 do 56 gld. Če voznja od kraja, kjer se les seka, ni cena, dobi lastnik gozda komaj kaj za les, tovarne ne morejo več plačati, ker so se cene lesovini in lesnim krovcem za papirščino zeló znižale. Da se je oblikovec in žagan les postavil v eno vrsto, je gotovo abnormno.

II. „Slavno c. kr. ravnateljstvo se prosi, da izjemno tarifo V. od 1. julija 1883. l. tako spremeni, da se pri lesu za kurjavo, pri krajnikih, lubji in oblikovci na vseh relacijah cene izjemne tarife I. po poti kartiranja uporabljajo, nasproti pa naj se v izjemnem tarifu V. nahajajoče znižane cene za posamične relacije in odpuste vozarine s tem, da se vrnejo, odpovedo ter v primernem obroku ustavijo.“

Med razlogi utemeljitve tega predloga se navaja, da se v istini težko uvidi, da se izjemna tarifa I. samo